

بررسی مضامین مناجات در برجسته ترین متون منظوم فارسی

فردین سیفی زاده اندبیلی^۱، ملک محمد فرخزاد^۲

^۱ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

^۲ عضو هیأت علمی گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران (نویسنده مسئول)

چکیده

مناجات راز و نیاز گفتن بنده به درگاه خداوند است که معمولاً در خلوت از روی صفای قلب و رقت احساس، به منظور استغفار و جلب یاری و ترحم وی انجام می گیرد. مناجات در متون منظوم عرفانی عمدتاً معطوف به رضایت و خواست حضرت حق تعالی است، نه برای به دست آوردن باغ و درختان و جویباران بهشت. بنده ی خالص، از کفر پرهیز دارد و این پرهیز نیز فقط برای رضایت حق است، نه برای ترس از عذاب آخرت. محتوای مناجات و نیایش در متون منظوم غیر عرفانی دارای تنوع و گوناگونی زیادی است. درخواست هدایت الهی، درخواست صبر و پایداری، دعا در حق فرزندان، اظهارعجز و نیاز، اعتراف به گناهان، طلب عفو، طلب هدایت، طلب یاری، درخواست پیروزی و سلامت، انتقام از بیدادگران، دعا برای بازگشت به وطن به هر شکل، دعا برای دیگران، دعا برای خوش بختی، برای دادستانی از بیدادگران، رسیدن به معرفت و بینایی و ترقی روح از آن جمله است.

واژه‌های کلیدی: مناجات، نیایش، شعر عرفانی، شعر حماسی، پند و اندرز.

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۷، صفحات ۶۹-۸۳